QORTI TAL-MAGISTRATI MALTA

MAGISTRAT

DR MICHAEL MALLIA LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tnejn 18 ta' Frar 2002

Numru 5

Avviz. numru 664/01mm

Dr Alfred Sant

vs

Joe Mikallef

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentat mill-attur fid-9 ta' Lulju 2001 fejn talab lil din il-Qorti li tikkundanna lill-konvenut li jhallas lill-attur dik is-somma li din il-Qorti, ai termini ta' l-artikolu 28 ta' l-Att dwar l-Istampa, tiddetermina bhala danni u riparazzjoni tal-malafama li huwa sofra meta bhala Editur tal-gurnal "In-Nazzjon" fil-harga ta' l-istess gurnal nhar il-erbgha 20 ta' Gunju 2001, f'pagna hmistax, ippubblika karikatura bis-sottotitolu *"Alfred Sant: Jien Biss ..... Jien Biss...... Jien Biss"* (Dokument A anness) li l-ghan taghha kien li jtellef jew inaqqas ir-reputazzjoni ta' l-attur.

Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet legali sad-data tal-pagament effettiv kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Ghal finijiet ta' kompetenza l-pretensjoni ma teccedix il-hamest elef lira (Lm5,000)

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut fejn eccepixxa:

Illi l-karikatura in kwistjoni mhix libelluza u ghandha titqies bhala *"fair comment"* dwar u fl-isfond ta' avvenimenti korrenti li gew rapportati fil-'media' lokali (Dok B u C) komprizi tlett artikoli li dehru fl-istess harga ta' 'In-Nazzjon' (Dok D,E u F).

Semghet ix-xhieda bil-gurament.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza ghandha l-origini taghha f'karikatura ppubblikata fil-harga tal-gazzetta *In-Nazzjon* tal-Erbgha 20 ta' Gunju 2001. F'din il-karikatura pubblikata magenb l-editorjal turi lill-attur fuq tapit jew *podium* bl-iswastika jindirizza xi *meeting* u jitmashan bil-kliem *Jien Biss Immexxi. Jien Biss.* Il-karikatura taghmel enfasi ghal personagg illi qieghdha tirrapprezenta bil-mustacci illi jidhru taht l-imnieher fejn gie allegat li dana sar apposta sabiex il-karikatura tidentifika lill-attur ma' Adolf Hitler, il-Mexxej tar-Regim Nazist.

L-attur xehed quddiem il-Qorti u spjega kif huwa hassu offensiv b'din il-karikatura u bix-xebh illi gie moghti bejnu u bejn Adolf Hitler. Fost affarijiet ohra l-attur stqarr *"il-karikatura hija offensiva ferm ghalija peress illi tahti tpoggiet iswastika Nazista, u ghalhekk jiena gejt identifikat bit-twemmin, prattika u osservazzjoni ta' dan il-fenomenu, haga li hija totalment anatema u kontra dak illi nemmen fih jien. Barra minn hekk fil-wicc tal-karikatura tpoggew ukoll mustacci li jixxiebhu hafna dak li normalment wiehed jara fl-istampi ta' Hitler, biex b'hekk lili poggewni u identifikawni ma' dan il-personagg b'kemm iswastika illi hemm tahti kif ukoll b'dawn il-mustacci. Personagg li ghalija jiena ma nidentifikax u di piu' inhoss li hu kontra t-twemmin tieghi li u qed jaghmilli l-hsara fil-konfront ta' min jara din il-karikatura".*

Il-kwistjoni li trid tindaga din il-Qorti hija sa fejn din il-karikatura tista tigi identifikata b'dan il-personagg u safejn tista issir hsara lill-attur fil-konfront ta' terzi illi jaraw din il-karikatura.

Ikkunsidrat:

Hija l-fehma tal-Qorti illi jekk wiehed jara l-assjem ta' din il-karikatura bid-dettalji kollha taghha, wiehed bilfors jasal ghal konkluzzjoni illi l-personagg ta' l-attur qed jigi identifikat mal-personagg ta' Adolf Hitler. L-iswastika illi tidher taht l-attur hija cara hafna u hija ndizju tan-nazzjonalizmu Nazist illi kien jezisti fl-era ta' Adolf Hitler, era illi hija ben maghrufa ghal hruxijiet, gwerer u atrocitajiet ohra illi gew kommessi f'isem in-Nazismu.

Bir-ragun l-attur hassu ngurjat b'din l-identifikazzjoni u assimilazzjoni.

Il-konvenut minn naha l-ohra jghid illi l-posizzjoni ta' l-iswastika taht saqajn il-personagg hija indikazzjoni illi dak il-personagg qieghed jikkalpesta l-iswastika u mhux qieghed jirkeb fuqha. Di piu' ma kien hemm l-ebda attentat sabiex jidentifikaw lill-attur ma' Adolf Hitler u dawk il-mustacci illi jidhru taht l-imnieher huma biss *shadow* u xejn aktar.

Fuq din l-ahhar spjegazzjoni, l-Qorti rat il-kampjuni ta' karikaturi ohra illi gew esebiti mill-konvenut sabiex jiggustifika dak id-dell taht l-imnieher. Il-Qorti pero' ma tistax ma tikkummentax illi dak id-dell hu bla dubbju ta' xejn accentwat f'dik il-karikatura, f'dik is-sitwazzjoni u pozizzjoni jista jigi identifikat mill-qarrej ordinarju bhala mustacci ta' Hitler biex b'hekk il-personagg ta' l-attur jigi identifikat ma' dan il-fenomenu. Huwa inutili illi l-konvenut jipprova jiggustifika din il-karikatura billi jaghmel referenza ghall-editorjal fl-istess pagna u li l-karikatura ghandha tiftiehem fis-sens ta' l-istess editorjal.

L-istampa visiva hija aktar effettiva u hija l-ewwel li tolqot l-ghajn. Il-qarrej ordinarju illi jara din il-karikatura ser imur mill-ewwel fuqha u ser jidentifika lill-personagg ma' dak illi kien intiz li jigi identifikat, f'dan il-kaz Adolf Hitler. Il-wicc pero' huwa bla dubbju ta' xejn karikatura ta' l-attur, pero' maghmul b'tali mod illi jigi identifikat ma' dak il-fenomenu ta' stmerrija.

Kif ghallmet il-Qorti ta' l-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet <u>Pulizija vs Onorevoli Perit Michael Falzon,</u> decizjoni moghtija fil-15 ta' Dicembru 1977 qalet "illi huwa wkoll stabbilit fil-gurisprudenza taghna illi l-gudikant ghandu jara dak li ragonevolment jifhem il-qarrej ta' intelligenza ordinarja: it-test tal-karattru libelluz o meno ta' artikolu li jikkonsisti fl-impressjoni li jhalli l-artikolu fuq il-qarrej ordinarju". Il-fatt illi f'din il-kawza ghandna karikatura u mhux xi artikolu jkompli jenfasizza dan it-taghlim fis-sens illi l-impressjoni li thalli din il-karikatura fuq il-qarrej ordinarju, huwa t-test li l-Qorti trid tuza sabiex tasal ghall-konkluzzjoni taghha.

Il-Qorti ma ghandhiex ghalfejn tisma opinjonijiet ta' esperti u ambaxxaturi sabiex jghidulha x'fehmu b'dik il-karikatura. Dawna ma jikkwalifikawx bhala "…qarrejja ordinarji" fis-sens fuq imsemmi. Ma hemmx dubbju illi l-ewwel impressjoni li l-karikatura taghti, hija l-identifikazzjoni mal-personagg ma' Adolf Hitler u ghalhekk il-Qorti jidhrilha illi dana huwa difamatorju fil-konfront ta' l-attur.

Kif qal l-awtur Gatley fil-ktieb *<u>(Libel and Slander)</u>* *"any imputation which may tend to lower the plaintiff in the estimation of right thinking members of society, to cut him off from society, or to expose him to contempt or to redicule is defamatory of him".*

Din il-karikatura tesponi lill-attur *"to contempt and redicule"* ghax anke l-posizzjoni u l-mod kif qed jitmashan hija ntiza biex tirredikola lill-attur. Veru illi l-attur bhala politiku prominenti jrid

jissubixxi certa ammont ta' kritika u anke moghdija biz-zmien, pero' bhalma wkoll ghallmet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet Anglu Fenech pro et noe vs Carmel Callus et b'decizzjoni ta' l-4 ta' Frar 1994, l-politici, l-entitajiet politici u *trade unions* kellhom ikunu aktar tolleranti lejn il-kritika, pero' jkun hemm libell biss meta l-kummenti jkunu intollerabbli. F'dan il-kaz il-Qorti jidhrilha illi meta l-attur gie paragunat ma' personagg ta' tali stmerrija bhal Adolf Hitler, allura tali paragun huwa ntollerabbli u ma ghandu qatt jigi wzat mill-media biex jirredikola lil xi hadd.

Dana wkoll gie deciz f'kawza fl-ismijiet David Agius vs Alfred Sant tas-7 ta' Mejju 1993 fejn il-Qorti ghamlitha cara li l-media ma kellhiex tigi wzata bhala mezz biex tirredikola ndividwi u tesponihom ghal disrispett pubbliku. Politiku jew mhuwiex, l-attur huwa ndividwu illi jisthoqqlu l-protezzjoni tal-ligi meta jigi identifikat u abbonat ma' persuna li l-istorja kkundannat bl-aktar mod assolut u bl-aktar stmerrija.

F'kawza deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet Richard Farrugia vs Felix Agius deciza fit-30 ta' Jannar 1992 il-Qorti kienet qalet illi kien libelluz li tghajjar lil xi hadd bhala mazun. Jekk il-Qorti dehrilha illi kellha tmur f'dawn l-estremi, ahseb u ara fil-kaz odjern meta l-attur gie identifikat ma' personagg daqshekk orrend bhal Adolf Hitler. Huwa inutili li l-konvenut jipprova jiggustifika din il-karikatura billi jaghti tifsira u mpressjonijiet illi jidhirlu illi kellhom jinghataw lil dik il-karikatura. *The ordinary man in the street* mhuwiex xi editur ta' gazzetta jew inkella xi professur ta' ragonar ta' kif ghandhom jigu

interpretati karikaturi. Il-karikatura kif inhi hija libelluza l-ghaliex mal-ewwel daqqa t'ghajn tidentifika lill-attur mal-personagg imsemmi u ghalhekk l-attur jisthoqqlu li jigi moghti l-protezzjoni tal-Ligi u d-danni konsegwenzjali.

Ghal dawn il-motivi,

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi tilqa' t-talba ta' l-attur u tikkundanna lill-konvenut li jhallas lill-attur is-somma ta' seba mitt lira (Lm700.00) bhala danni u riparazzjoni tal-malafama li l-attur sofra meta l-konvenut bhala Editur tal-gurnal "In-Nazzjon" fil-harga ta' l-istess gurnal nhar il-Erbgha 20 ta' Gunju 2001, f'pagna hmistax, ippubblika karikatura bis-sottotitolu *"Alfred Sant: Jien Biss ..... Jien Biss...... Jien Biss"* li l-ghan taghha kien li jtellef jew inaqqas ir-reputazzjoni ta' l-attur.

Bl-ispejjez u l-imghaxijiet legali mid-data ta' din is-sentenza kontra l-konvenut.

Anthony Zammit

Dep Reg